

Agnieszka Tajak-Bobek
ORCID: 0000-0002-8352-1367
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Streetworker w służbie drugiemu człowiekowi. Przegląd projektów realizowanych przez streetworkerów

Streetworker at the service of another human being. Review of streetworkers's projects

Streetworking – wprowadzenie

Streetworking jest metodą pracy z drugim człowiekiem, stanowi przykład metody *outreach* prowadzonej w środowisku przebywania klientów, czyli pracy poza instytucjami. Streetworking jest określany jako długofalowe działania socjoedukacyjne – wynikające z różnych potrzeb, dążeń ludzi – mające wzmocnić ich zdolności do przyjęcia odpowiedzialności za własne życie. Budowane przez streetworkerów relacje mają być oparte na zaufaniu i szacunku do drugiego człowieka (Fontaine i in., 2008; Michel, 2011). Ta metoda pracy socjalnej jest odpowiedzią na potrzeby ludzi, którzy znaleźli się w różnych kryzysach i polega na długotrwałej pracy z drugim człowiekiem (Wasilewska-Ostrowska, 2018).

Streetworkerzy pełnią w swojej pracy różne funkcje. Jedną z nich jest funkcja informacyjna skoncentrowana na przekazywaniu wiedzy o tym, gdzie i w jaki sposób można uzyskać dla siebie potrzebną pomoc. Ponadto motywuje się klienta do zmiany swojego życia, nawiązuje się współpracę z różnymi instytucjami pomocowymi, by w jak najbardziej kompleksowy sposób podjąć skutecznie działania. Streetworkerowi towarzyszy również terapia jako jego narzędzie do pracy, polegająca na oddziaływaniu w ramach krótkich interwencji (Białożył, 2014).

Praca streetworkera jest trudna i wymaga rozwiniętych umiejętności, kwalifikacji osobowościowych, gdyż człowiek staje się głównym narzędziem w tej profesji. W związku z powyższym streetworker powinien być osobą cierpliwą, otwartą, komunikatywną, lubiącą ludzi, autentyczną. Silną psychicznie i emocjonalnie, charyzmatyczną, umiejącą dostosować się do innych osób, z postawą wyrozumiałości i akceptacji. Są to cechy dość specyficzne, dlatego też streetworkingiem często zajmują się osoby młode, które powinny być wspierane poprzez udział w różnych szkoleniach czy superwizjach (*Podręcznik streetworkingu...*, b.d.).

Praca streetworkera charakteryzuje się dużą elastycznością, mimo tego wyróżnia się w jej ramach pewne formy i metody działania w tym:

- streetworking nastawiony na jednostkę (ważny przede wszystkim osobisty kontakt z podopiecznym, wytwarzanie więzi, udzielanie wsparcia i indywidualnej opieki),
- streetworking nastawiony na grupę (wiąże się z tworzeniem i rozwijaniem integracji w danych grupach społecznych, działaniami opartymi o wspólne przeżycia, które prowadzą do wzrostu zaufania w grupie),
- streetworking oparty na ofertach pomocy (praca z określonym programem pomocy skierowanym do konkretnych odbiorców),
- streetworking ukierunkowany na multiplikatorów (działania skierowane na tworzenie inicjatyw o charakterze samopomocy; Michel, 2013, s. 264–266; Walendzik, 2005).

Streetworkerzy podejmują pracę z dziećmi ulicy, osobami bezdomnymi, osobami świadczącymi odpłatne usługi seksualne, osobami uzależnionymi, nadużywającymi alkoholu i środków psychoaktywnych, mniejszościami etnicznymi, kulturowymi, uchodźcami czy migrantami (Michel, 2011). W zależności od adresatów realizowane przez streetworkerów projekty różnią się między sobą. Poniżej zostaną zaprezentowane wybrane ciekawe projekty realizowane przez organizacje streetworkerskie w Polsce.

Streetworkerzy w pracy bazują na projektach niejednokrotnie współtworzonych przez adresatów ich działań. W przypadku projektów, w których biorą udział młode osoby, nacisk kładzie się na to, aby to one mogły planować działania przy małej pomocy streetworkera. Pedagog ulicy wspiera, pomaga dzieciom tak, by mogły przy okazji uczyć się nowych umiejętności, planowania, podziału obowiązków, kreatywności, systematyczności czy wytrwałości (*Podręcznik streetworkingu...*, b.d.). Realizowane przez streetworkerów działania są bardzo różnorodne i dokładnie dostosowywane do potrzeb adresatów.

Streetworkerzy zrzeszają się w różnych organizacjach, stowarzyszeniach, fundacjach, w ramach których otrzymują dofinansowania na swoje działania. Dużym problemem i jednocześnie wyzwaniem dla ich pracy jest brak regulacji prawnych, które mogłyby uregulować ich funkcjonowanie w przestrzeni społecznej i sprawić, że streetworking stałby się określonym prawnie zawodem. W sytuacji pojawienia się pandemii COVID-19 problem braku regulacji prawnych jeszcze bardziej się uwidocznił, bo utrudniał funkcjonowanie streetworkerów w tych trudnych czasach.

Poniżej zaprezentowano przegląd przykładowych działań, projektów streetworkerów, które zostały opisane przez różne organizacje w mediach społecznościowych i na stronach internetowych prowadzonych przez pedagogów ulicy.

Streetworking w Krakowie

Jedną z organizacji streetworkerskich działających na terenie Krakowa jest Fundacja Nowe Centrum. Jest to organizacja pozarządowa powstała w 2012 roku z inicjatywy osób, które chciały wprowadzać nową jakość w pracy z drugim człowiekiem. Głównym celem fundacji jest wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz promowanie idei wolontariatu. Jedną z metod wykorzystywanych przez streetworkerów jest StreetRocket, czyli przenośna rakietka, przestrzeń zawierająca różnego rodzaju gry i tablice edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży (Fundacja Nowe Centrum, b.d.c).

Wśród ciekawych przedsięwzięć Fundacji Nowe Centrum skierowanych do dzieci warto zwrócić uwagę na projekt realizowany w latach 2018–2021 – „Aktywizacja dzieci i młodzieży metodą streetworkingu na terenie dzielnicy IV”. Był on skoncentrowany na działaniach aktywizujących dzieci, edukacyjnych, wspierających rozwój dzieci i młodzieży. W ramach aktywności wdrażano działania profilaktyczne, które miały zapobiegać używaniu przez dzieci i młodzież narkotyków i innych używek. Streetworkerzy regularnie uczestniczyli w życiu ulicy, podpowiadając adresatom swoich działań nowe formy spędzania wolnego czasu, poszerzając ich kompetencje społeczne, przekazując wiedzę. Była to praca podejmowana cyklicznie, cztery razy w tygodniu (Fundacja Nowe Centrum, b.d.b).

Inicjatywą Fundacji skierowaną tym razem do seniorów był projekt „Centrum Aktywności Seniorów Mistrzejowice”, który rozpoczął się w 2020 roku i jest zaplanowany do 2024 roku. Ma on na celu poprawę jakości życia i aktywności społecznej osób powyżej 60. roku życia. Duży nacisk kładzie się w projekcie na edukację ekologiczną, a działania przybierają różne formy: zajęć o charakterze

edukacyjnym (np. kurs języka obcego, obsługi komputera), zajęć o charakterze rozwojowym (np. zajęcia ruchowe, warsztaty), zajęć w dziedzinie działań międzypokoleniowych (wolontariat prowadzony przez seniorów). Co więcej, w trakcie spotkań w centrum aktywności dużą uwagę przywiązuje się do integracji i wzajemnego poznawania się seniorów (Fundacja Nowe Centrum, b.d.c).

Inną organizacją streetworkerską działającą na terenie Krakowa jest Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL. Jest to stowarzyszenie, które od wielu lat współpracuje z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi przy wspieraniu ich rozwoju poprzez ukazywanie nowych możliwości, zachęcanie do kreatywności i odkrywania własnego potencjału. Duży nacisk kładzie się ponadto na rozwijanie talentów. Parasol prowadzi program Rakowicka 10, w ramach którego streetworkerzy pracują stacjonarnie oraz w terenie. Jego celem jest docieranie zarówno do dzieci jak i młodzieży, która niejednokrotnie w bezproduktywny sposób spędza czas na osiedlach, podwórkach, ulicach Krakowa. Na ulicach streetworkerzy organizują dzieciom i młodzieży różnorodne formy spędzania wolnego czasu, udzielają informacji, gdzie uzyskać pomoc, rozpowszechniają materiały edukacyjne i informacyjne. Stacjonarnie streetworkerzy w swoim centrum oferują podopiecznym również wielorakie formy wykorzystywania wolnego czasu, w tym rozmaite gry, zajęcia tematyczne, artystyczne, rozwijające. Zapewniają wsparcie, rozmowy, pomoc psychologiczną, nie tylko podopiecznym, ale i również ich rodzinom. Poza tym proponują pomoc w kontakcie z różnymi instytucjami, w tym reprezentują interesy podopiecznych w mediacjach ze szkołą, policją lub innymi instytucjami (*Program Rakowicka 10*, b.d.). Oprócz sztandarowego projektu Parasol prowadzi szereg innych inicjatyw. Jedną z nich jest Żywa Biblioteka – program, w ramach którego organizowana jest dla dzieci i młodzieży w społecznościach lokalnych wymiana książek, warsztaty kulturowo-kulinarne i warsztaty czytelnicze. W te działania włączane są również rodziny i znajomi podopiecznych. Projekt ma za zadanie wsparcie edukacji językowej, rozwijanie zainteresowań czytelnictwem oraz zwiększanie dostępności książek w społeczności lokalnej. Innym ciekawym przedsięwzięciem, o którym warto wspomnieć, jest projekt „Każde dziecko ma talent”. Umożliwia on rozwój umiejętności młodych ludzi w takich obszarach jak aktywność fizyczna, muzyka czy sztuka. Uczestnicy projektu biorą udział w profesjonalnych warsztatach z instruktorami, dzięki czemu niejednokrotnie odkrywają swoje nowe zainteresowania (*Program Rakowicka 10*, b.d.).

Streetworking w Ełku, Giżycku, Olecku

Streetworkerzy z Ełku współpracują z dziećmi, młodzieżą w ich środowisku, na podwórkach, ulicach, w parkach, wspierając i rozwijając potencjał tkwiący w młodych ludziach. Na terenie Ełku funkcjonuje fundacja Human „Lex” Instytut, która to od 2010 roku podejmuje różnego rodzaju przedsięwzięcia o charakterze profilaktycznym, terapeutycznym, wspierającym. Jednym z ciekawych projektów jest organizacja profilaktycznych festiwali Juchy Soundsystem – Zażywam Tylko Dźwięków. Jest to coroczny festiwal łączący muzykę, dobrą zabawę z edukacją i profilaktyką. Główna idea przyświecająca festiwalowi to zabawa bez narkotyków. Organizatorzy podczas wydarzenia tworzą przestrzeń do rozmowy na trudne tematy związane z narkotykami i innymi problemami dotyczącymi w dużej mierze młodych ludzi. Podczas festiwalu oprócz koncertów jest organizowany szereg debat. Oprócz artystów aktywny udział biorą w nich uczestnicy festiwalu. Wydarzenie jest również bogate w wizyty specjalistów z zakresu profilaktyki, którzy wygłaszają liczne prelekcje. Oprócz muzyki – motywu przewodniego wydarzenia – możemy zobaczyć tam również występy grup teatralnych, filmy edukacyjne czy wystawy fotograficzne nawiązujące do działalności profilaktycznej (Łebski, 2015).

Niedawno młodzi ludzie zainspirowani pracą z streetworkerami z Ełku nagrali własne piosenki wraz z teledyskami, które zostały zamieszczone w mediach społecznościowych. Takie inicjatywy pomagają rozwijać młodzieży swoje umiejętności, dając jednocześnie siłę i wiarę we własne możliwości, a to z kolei przekłada się na w lepsze funkcjonowanie w społeczeństwie (zob. Śliwa, 2016).

Ponadto fundacja Human „Lex” Instytut zajmuje się pracą w środowiskach postrzeganych jako niebezpieczne w Ełku, Giżycku, Olecku i Prostkach. Na tych terenach opiekują się ponad 200 osobami wykluczonymi, niedostosowanymi społecznie, zagrożonymi wykluczeniem, znajdującymi się w różnych kryzysach (Human „Lex” Instytut, 2015).

W Giżycku funkcjonuje Centrum Profilaktyki Uzależnień i Integracji Społecznej, które wraz z fundacją Human „Lex” Instytut koordynuje oraz wspiera działania streetworkerów. Na ulice, podwórka Giżycka wychodzą pedagodzy ulicy, nawiązują dobre relacje z podopiecznymi i stanowią odpowiedź na potrzeby środowiska. Streetworkerzy w swojej działalności wykorzystują różne formy pracy. Organizowane są wielorakiego rodzaju działania aktywizujące młodzież, stosowane są elementy dogoterapii, arteterapii czy innych form pracy profilaktycznej. Ciekawym sposobem pracy wykorzystywanym przez streetworkerów

z Giżycka jest hortiterapia, czyli terapia ogrodem. W tej metodzie wykorzystuje się różnorodne prace ogrodowe takie jak sadzenie, podlewanie czy pielenie. Jest ona wykorzystywana w pracy z dziećmi, młodzieżą i seniorami. We współpracy z Instytutem Hortiterapii Zielony Promień z Mrągowa organizowane są warsztaty hortiterapeutyczne, które cieszą się dużym zainteresowaniem wśród odbiorców. Dzięki otrzymaniu dofinansowania na projekt związany z hortiterapią młodzież, dzieci, rodzice, babcie, opiekunowie, streetworkerzy zostali zaangażowani w sadzenie kompozycji kwiatowych, ich pielęgnację, podlewanie na Giżyckich podwórkach. Co więcej, upiększono również tereny przy budynkach, podnosząc walory estetyczne miasta (Centrum Profilaktyki Uzależnień i Integracji Społecznej, 2020, 2021).

Na terenie Olecka również widać pracę streetworkerów. Jednym z przykładów jest spektakl teatralny *Poszukiwacze Marzeń* przygotowany przez dzieci i młodzież (zob. *Poszukiwacze Marzeń...*, 2014). W ramach Active Festival Olecko podopieczni streetworkerów prezentują na warsztatach efekty swojej pracy. W 2021 roku odbyły się zorganizowane wraz z Domem Dziennym Senior+ warsztaty tworzenia papierowych kwiatów i odlewów gipsowych (IB, 2021). Do innych ciekawych inicjatyw zrealizowanych w 2021 roku przez streetworkerów z Olecka można zaliczyć m.in. obóz wypoczynkowy w ośrodku Mazurska Górka, wyjazdy do Movement Arena Suwałki oraz Oleckiego Klubu Wodnego, gdzie podopieczni doświadczyli wielu pozytywnych wrażeń, wartościowych relacji i dobrej zabawy (Streetworking Olecko, 2022).

Streetworking w Radomiu

Caritas Diecezji Radomskiej prowadzi działania streetworkerskie skoncentrowane głównie na pracy z osobami bezdomnymi, wykluczonymi, znajdującymi się poza systemem pomocy instytucjonalnej. Praca pedagogów ulicy polega na wejściu w obszary wykluczone, pełne różnych problemów społecznych. Miejsca te są badane i adekwatnie do potrzeb stosuje się tam różne rozwiązania w celu udzielenia pomocy drugiemu człowiekowi. Praca z bezdomnymi jest specyficzną formą działania. Bezdomni to osoby, które: nie mają dachu nad głową, posiadają różne osobowości, są bez pracy, mają problemy z alkoholem, długami, niedawno opuściły zakłady karne. Charakteryzuje ich bezradność życiowa czy też nieumiejętność radzenia sobie z dotykającymi ich problemami. Streetworkerzy w Radomiu ze swoją pomocą docierają do osób w pustostanach, na klatkach schodowych, śmietnikach, w altankach działkowych i tym podobnych wykluczonych

przestrzeniach. Ludzie, z którymi pracują, zwykle nie korzystają z usług lekarzy czy terapeutów uzależnień. Za niewywiązywanie się m.in. z obowiązków alimentacyjnych trafiają do aresztów czy zakładów karnych. Dzieje się tak dlatego, że w ich otoczeniu brakuje osób mogących skutecznie udzielić im wsparcia i konkretnej pomocy. W związku z tym streetworkerzy z Radomia wychodzą na przeciw tym potrzebom i dają szansę bezdomnym na zmianę dotychczasowego życia. Dzięki ich działaniom problem bezdomności został również nagłośniony w mieście, a społeczność lokalna zwiększyła swoją wrażliwość na sytuacje osób bezdomnych. Działania streetworkerów w Radomiu są skoncentrowane na budowaniu zintegrowanego systemu wsparcia dla bezdomnych. Ich aktywność polega między innymi na monitorowaniu miejsc opuszczonych, a w razie konieczności na wdrożeniu odpowiednich działań, które mają na celu zapobiec utracie zdrowia i życia przez bezdomnych. W trakcie kontaktu z opuszczonymi ludźmi udzielana jest potrzebna pomoc, wydawane są gorące posiłki, a nawet niejednokrotnie zachodzi potrzeba wzywania pogotowia ratunkowego. Streetworkerzy podejmują czynności w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu m.in. udzielają pomocy w: wypełnianiu wniosków o dowody osobiste, rejestracji w PUP, zgłoszeniu się do podjęcia terapii odwykowej, kontakcie z psychologiem, prawnikiem, pracownikiem socjalnym, odnawianiu relacji z bliskimi osobami. Ludzie pracujący na ulicy motywują bezdomnych do podejmowania różnego rodzaju pracy czy też wydają skierowania do jadłodajni. W okresie zimowym streetworkerzy dbają o to, aby osoby bezdomne nie umierały z wychłodzenia, dostarczając im m.in. ciepłą odzież, posiłki, materace czy poduszki (Caritas Diecezji Radomskiej, b.d.; Streetworking w Radomiu, 2022).

Streetworking w Wyszkowie

Streetworkerzy z Wyszkowa określają się jako pedagodzy niekonwencjonalni, którzy oferują osobom odrzucanym i niezrozumianym przez społeczność czas, energię i cierpliwość. Streetworkerzy w Fundacji Nad Bugiem podejmują różnego rodzaju innowacyjne działania zmierzające do organizacji czasu wolnego dzieciom, młodzieży i wspierania osób, które są samotne i schorowane. Jedną z bardzo interesujących metod pracy wykorzystywanych przez streetworkerów w Wyszkowie jest połączenie działań wychowawczych ze szkołą przetrwania (Fundacja Nad Bugiem, 2022; Streetworking Wyszków, 2022). Organizowane są zimowe wyprawy m.in. na bagna, które fundują uczestnikom różne niespodzianki takie jak np. błotna kąpiel. Jak relacjonują streetworkerzy, każdy z uczestników

takiej wyprawy na początku jest pełen optymizmu i odwagi, nie zdając sobie sprawy z wyzwań, jakie go czekają na podmokłych terenach. Kolejno młodzież musi wykazać się wytrzymałością i poradzić sobie z trudnym, wymagającym terenem. Na koniec takiej wyprawy czeka wspólne ognisko, kiełbaski, herbata i podsumowanie przygody. Jest to świetna koncepcja dotarcia do trudnego młodego człowieka, atrakcyjna z jego punktu widzenia (Grajczyk, 2021). Oprócz większych projektów tego typu w Wyszkowie młodzież spędza czas ze streetworkerami, organizując wiosenne porządki, lepiąc karnawałowe pierogi czy przygotowując się na obchody różnych świąt m.in. wigilii. W roku 2021 grupy streetworkerskie w świątecznie przystrojonym pomieszczeniu spotkały się z pedagogami i specjalnymi gośćmi, przekazując dzieciom zebrane dla nich prezenty. Młodzież objęta wsparciem streetworkerów uczestniczy również w spływach kajakowych, marszu w przededniu Wszystkich Świętych, w wyprawie do fortów, jak i w wielu innych uroczystościach okolicznościowych, co bardzo urozmaica życie młodym ludziom i zachęca ich do pozytywnego spędzania wolnego czasu (Pochmara, 2021).

Podsumowanie

Przytoczone powyżej różne formy pracy streetworkerów na terenie Polski cieszą i wskazują na to, że streetworking jako sposób udzielania wsparcia osobom młodym, jak i starszym się rozwija. Przykłady podejmowanych działań i efekty pracy mobilizują do tego, aby propagować tę metodę pracy z drugim człowiekiem, który znalazł się lub może się znaleźć w kryzysie. Efekty pracy, projekty zakończone sukcesem powinny zachęcać do tego, by dokładać wszelkich starań, wspierając dalszy rozwój tej formy pracy socjalnej. Warto pomagać streetworkerom w podejmowaniu wyzwań, które są im stawiane nie tylko przez ustawodawstwo i brak regulacji prawnych, lecz także w pracy projektowej. Bo taka praca na żywych, trudnych doświadczeniach ludzkich, praca w służbie drugiego człowieka jest czymś bardzo wartościowym i pożądanym z punktu widzenia funkcjonowania w zdrowym społeczeństwie.

Streszczenie: Artykuł stanowi teoretyczne opracowanie streetworkingu. Zawiera przegląd projektów streetworkerskich, jakie są realizowane w Polsce. W prezentacji projektów uwzględniono miasta, które w sposób prężny propagują streetworking i tę formę pracy w społecznościach lokalnych. Opis projektów pochodzi z analizy informacji zamieszczanych przez pedagogów ulicy na stronach internetowych oraz materiałów multimedialnych organizacji streetworkerskich.

Słowa kluczowe: streetworking, projekty, pedagog ulicy

Abstract: This article is a theoretical study of streetworking. Includes a review of streetworking projects that are implemented in Poland. The review includes cities which promote streetworking and this form of work in local communities. The description of projects is based on the analysis of websites, multimedia materials of streetworker organisations, posted by street educator.

Keywords: streetworking, projects, street educator

Bibliografia

- Białożył, K. (2014). Streetworking jako metoda działania pracownika socjalnego. *Roczniki Teologiczne*, 61(1), 217–225.
- Caritas Diecezji Radomskiej. (b.d.). *Streetworking*. Pobrane 28 lutego 2022 z: <https://cari-tasradom.pl/streetworking>
- Centrum Profilaktyki Uzależnień i Integracji Społecznej. (17 sierpnia 2020). *Streetworking Giżycko – Zielenią się, mienią się kwiatowymi kolorami – nasze podwórka pięknieją*. Pobrane 20 października 2021 z: <https://www.centrumprofilaktyki.pl/streetworking-gizycko/2149-zielenia-sie-mienia-sie-kwiatowymi-kolorami-nasze-podwórka-pieknieja>
- Centrum Profilaktyki Uzależnień i Integracji Społecznej. (2021). *Streetworking Giżycko*. Pobrane 20 października 2021 z: <https://www.centrumprofilaktyki.pl/streetworking-gizycko>
- Fontaine, A., Andersson, M., Quoc-Duy, T., Etxeberria, J., Boewé, E., Martin, J., Mukanz-Diyamby, S. K., Giraldi M. (red.). (2008). *Międzynarodowy przewodnik metodologiczny po streetworkingu na świecie*. Międzynarodowa Sieć Streetworkerów Społecznych. Pobrane 21 września 2020 z: http://www.praktycy.org/osos/osos_przewodnik_metodologiczny.pdf

- Fundacja Nad Bugiem. (b.d.). *O Fundacji*. Pobrane 21 lutego 2022 z: <http://fundacjanadbugiem.pl/index.php?cmd=zawartosc&opt=pokaz&id=5>
- Fundacja Nowe Centrum. (b.d.a). *Aktywizacja dzieci i młodzieży metodą streetworkingu na terenie dzielnicy IV*. Pobrane 26 lutego 2022 z: <http://www.nowecentrum.org/aktywizacja-dzieci-i-mlodziezy-metoda-streetworkingu-na-terenie-dzielnicy-iv>
- Fundacja Nowe Centrum. (b.d.b). *Centrum Aktywności Seniorów Mistrzejowice*. Pobrane 26 lutego 2022 z: <http://www.nowecentrum.org/centrum-aktywnosci-seniorow-mistrzejowice>
- Fundacja Nowe Centrum. (b.d.c). *O nas*. Pobrane 26 lutego 2022 z: <http://www.nowecentrum.org/about-2>
- Grajczyk, A. (22 lutego 2021). *Zimowa wyprawa na bagna*. Pobrane 23 lutego 2022 z: <http://www.fundacjanadbugiem.pl/index.php?cmd=aktualnosci&opt=pokaz&id=16>
- Human „Lex” Instytut. (22 stycznia 2015). *Festiwale profilaktyczne*. Pobrane 22 stycznia 2015 z: <http://www.e-psycholog.org/index.php/item/5-sp-page-builder>
- IB. (9 sierpnia 2021). *Active Festival Olecko*. Pobrane 9 października 2021 z: <https://radio5.com.pl/2021/08/active-festival-olecko>
- Łebski, M. (10 sierpnia 2015). *Wspomnienie z VI Festiwalu Juchy Soundsystem*. <https://www.stare-juchy.pl/aktualnosci/i,wspomnienie-z-vi-festiwalu-juchy-soundsystem,3047.html>
- Michel, M. (red.). (2011). *Streetworking. Aspekty teoretyczne i praktyczne*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Michel, M. (2013). *Lokalny system profilaktyki społecznej i resocjalizacji nieletnich*. Pedagogium.
- Pochmara, J. (21 grudnia 2021). *W świątecznym klimacie*. Pobrane 21 grudnia 2021 z: <https://wyszkowiak.pl/index.php?cmd=news&opt=pokaz&id=4383&fbclid=IwAR0kkhi-9rwSKNqvJ5UkniOZw-76BQhcs4VN4x1K4WyuZIRAJMOVZGPfXA>
- Podręcznik streetworkingu w ramach projektu „Nowe Śródmieście Miasta Elk – wzór na rewitalizację” współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 oraz budżetu państwa*. (b.d.). Pobrane 12 września 2020 z: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/68902/6_Podrecznik_Streetworkingu.pdf
- Poszukiwacze Marzeń – Streetworking Olecko*. (20 grudnia 2014). Pobrane 20 grudnia 2014 z: <https://www.youtube.com/watch?v=8I6RFbksuMk>
- Program Rakowicka 10*. (b.d.). Pobrane 26 lutego 2022 z: www.rakowicka10.pl/projekty.php
- Streetworking Olecko. (2022). Facebook. Pobrane 26 lutego 2022 z: <https://www.facebook.com/Streetworking-Olecko-761325670621289>
- Streetworking w Radomiu. (2022). Facebook. Pobrane 22 lutego 2022 z: <https://www.facebook.com/Streetworkerzy-Caritas-Radom-2235710676685308>

- Streetworking Wyszków. (2022). Facebook. Pobrane 23 lutego 2022 z: <https://www.facebook.com/streetworkingwyszkow>
- Śliwa. (31 grudnia 2016). *Outsider Story*. Pobrane 26 lutego 2022 z: https://www.youtube.com/watch?v=4xO27wsIpc&list=RDMM&start_radio=1
- Walendzik, A. (2005). Streetworking jako forma pracy socjalnej. W: E. Bielecka (red.), *Streetworking – teoria i praktyka* (s. 35–44). Pedagogium.
- Wasilewska-Ostrowska, K. (2018). Znaczenie streetworkingu w systemie pomocy społecznej. *Seminare*, 39(2), 95–105.